

Sygn. akt III AUa 34/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Pietkun
Sędziowie:	SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.) SSA Janina Cieślikowska
Protokolant:	Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku R. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wysokość podstawy wymiaru emerytury

na skutek apelacji R. S.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu

z dnia 18 października 2011 r. sygn. akt V U 1215/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 października 2011 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu oddalił odwołanie wnioskodawcy R. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 16 maja 2011 r. odmawiającej ponownego obliczenia podstawy wymiaru jego emerytury.

Rozstrzygnięcie to oparł Sąd Okręgowy na następujących ustaleniach faktycznych:

R. S. pobiera emeryturę od dnia 25 stycznia 2006 r., organ rentowy ustalając wysokość emerytury przyjął za podstawę jej naliczenia wynagrodzenie z lat 1984 – 1993 i ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia w wysokości 99,18%.

W dniu 17 lutego 2011r. wnioskodawca złożył do organu rentowego wnioski o przeliczenie emerytury przy uwzględnieniu faktycznego wynagrodzenia uzyskiwanego podczas zatrudnienia w (...) w O. na stanowisku maszynisty

w okresie od 6 grudnia 1965 r. do 31 sierpnia 1985 r., wskazując, że uprzednio otrzymał Rp-7 określające pełne wynagrodzenie tylko za lata 1980-1985, a w aktualnie otrzymanych dokumentach za lata 1965-1979 wskazano wyłącznie wynagrodzenie zasadnicze bez premii, która była wyższa niż płaca podstawowa. Wniósł o przeprowadzenie dowodu z akt emerytalnych współpracowników, również zatrudnionych na stanowiskach maszynistów, tj.: S. I., R. G. i A. S..

Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił przeliczenia świadczenia wnioskodawcy, podając w uzasadnieniu, że po analizie akt ustalono, iż najkorzystniejszym wwpw świadczenia jest wskaźnik dotychczasowy tj. 99,18%.

Wnioskodawca był pracownikiem (...) w O. w okresie od 6 grudnia 1965 r. do 31 sierpnia 1985 r. na stanowiskach: adiunkta, pomocnika maszynisty, maszynisty pojazdów trakcyjnych spalinowych, starszego adiunkta i starszego referenta,

S. I. był pracownikiem (...) w O. w okresie od 12 września 1955 r. do 31 lipca 1996 r. zatrudniony na stanowisku początkowo pomocnika maszynisty, a następnie od 1 listopada 1959 r. maszynisty parowozu. A. S. był pracownikiem (...) w O. w okresie od 10 października 1967 r. do 18 września 1973 r. od 17 stycznia 1976 r. do 30 czerwca 2000 r., przy czym w pierwszym z tych okresów zatrudniony był na stanowisku pomocnika maszynisty, zaś w drugim - maszynisty. R. G. był pracownikiem (...) w O. w okresie od 1 września 1973 r. do 5 stycznia 1984 r. zatrudnionym na stanowisku maszynisty.

W okresie zatrudnienia w (...) w O. wnioskodawca i zgłoszeni przez niego świadkowie otrzymywali wynagrodzenie zawierające uposażenie zasadnicze, dodatki stażowe, ekwiwalent za węgiel, ekwiwalent za umundurowanie i dodatki służbowe, które wynosiło:

R. S.	S. I.	A. S.	R. G.
1966 - 13.197	18.429	-----	-----
1967 - 19.623	19.623	-----	-----
1968 - 19.029	20.829	18.801	-----
1969 - 20.229	20.829	21.025	-----
1970 - 20.244	22.044	38.282	-----
1971 - 22.284	26.484	18.084	-----
1972 - 22.308	27.708	19.908	-----
1973 - 32.508	36.608	19.201	-----
1974 - 36.108	39.708	-----	35.724

1975 - 40.104	42.708	-----	35.616
1976 - 42.108	42.708	25.806	38.016
1977 - 44.508	45.908	32.425	41.616
1978 - 48.225	49.425	36.225	44.616
1979 - 48.363	51.953	47.763	46.766
1980 - 98.592	129.407.	102.437	123.260

Ponad wskazane kwoty wnioskodawca otrzymywał również w powyższym okresie premie, dodatki za prace w niedziele i święta, wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych, dodatki za ilość przejechanych kilometrów, dodatki za pracę w godzinach nocnych, za sygnały, dodatki za rodzaj kierowanego pociągu, nagrody. Wysokość powyższych składników wynagrodzenia była uzależniona od grupy zaszerogowania i faktycznie przepracowanego czasu pracy, jak również rodzaju kierowanego pociągu przez poszczególnych pracowników. W efekcie były one zróżnicowane.

W okresie od 1980 r. do 31 sierpnia 1985 r. pełne wynagrodzenie wnioskodawcy, uwzględniające również wszystkie dodatkowe składniki "ruchome" wynosiło: w 1980 r. - 98.592 zł, w 1981 r. - 65.601 zł, w 1982 r. - 77.529 zł, w 1983 r. - 128.376 zł, w 1984 r. - 161.747 zł, w 1985 r. - 182.470 zł.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżona decyzja została wydana zgodnie z zasadami wynikającymi z treści art. 15 i art. 111 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. nr 10, poz. 49 ze zm.), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobków lub dochodu stanowiącego podstawę emerytury lub renty są zaświadczenia zakładów pracy wystawione na podstawie dokumentacji płacowej lub legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokość osiągniętych zarobków. W braku możliwości uzyskania w/w dokumentów możliwe jest przyjęcie kopii dokumentacji płacowej, sporządzanej przez inne instytucje przechowujące dokumentację danego zakładu pracy, bądź prywatnego przechowawcy. Przy ustaleniu podstawy wymiaru świadczenia z dokumentacji zastępczej obowiązuje ścisła zasada wymiaru uwzględniania tylko tych składników, które bezwarunkowo przysługiwałyby w czasie trwania zatrudnienia jako składniki w określonej wysokości, np. wynagrodzenie zasadnicze, stałe dodatki określone kwotowo. Inne składniki wynagrodzenia premie i nagrody czy dodatki mogą być uwzględniane wówczas, jeżeli zachowana dokumentacja wskazuje na ich faktyczną wypłatę i w określonej wysokości.

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się do możliwości ustalenia faktycznego wynagrodzenia wnioskodawcy w czasie zatrudnienia w (...) w O. w okresie od 6 grudnia 1965 r. do 31 grudnia 1979 r., w tym w szczególności uznania, że wynagrodzenie to było 2-krotnie wyższe niż wskazane w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu RP-7 wystawionych przez pracodawcę i przeliczeniu na podstawie pobieranej przez wnioskodawcę emerytury.

Poza sporem jest przy tym, że zaświadczenia te za wymieniony okres wskazują jedynie wynagrodzenie zasadnicze wnioskodawcy oraz dodatki stałe do tego wynagrodzenia t.j.: dodatki służbowe, stażowe, ekwiwalent za węgiel oraz

umundurowanie. Nie wskazują natomiast składników ruchomych takich jak: premie, nagrody, dodatki za prace w godzinach nadliczbowych, za prace w godzinach nocnych, w dni wolne od pracy (niedziele i święta), za rodzaj prowadzonego pociągu, rodzaj przewożonego towaru, ilość przejechanych kilometrów, za sygnały itp.

Centrala Biura Zarządu w W. jednoznacznie wskazała, że na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych wnioskodawcy oraz na podstawie przepisów branżowych nie ma możliwości odtworzenia pełnego wynagrodzenia wnioskodawcy za ten okres. Za lata 1980 – 1985 zachowała się dokumentacja płacowa, w związku z czym Rp-7 za te lata odzwierciedla faktyczną wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy.

Jak wynika z akt rentowych świadków również przedłożone przez nich zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu opracowane zostały na podstawie takich samych zasad. Dokumenty te wykazują bowiem bardzo istotną różnicę pomiędzy wysokością wynagrodzeń tak wnioskodawcy, jak też świadków w okresie do 1979 r. i poczynając od 1980 r.

W ocenie Sądu Okręgowego na podstawie tych zaświadczeń oraz zeznań świadków przyjęcie zasady, że faktyczne wynagrodzenie wnioskodawcy za okres od 6 grudnia 1965 r. do 31 grudnia 1979 r. było 2-krotnie wyższe niż wykazane w Rp-7 nie jest możliwe. Wprawdzie świadkowie zgodnie zeznają, że wysokość ruchomych składników wynagrodzenia była wyższa niż składników stałych, jednakże wskazują również, że decydujący wpływ na wysokość tych składników miały wpływ różne czynniki. Brak możliwości ustalenia wysokości otrzymywanych przez wnioskodawcę premii, nagród, jak również ustalenia czasu pracy, t.j. ilości pracy w godzinach nadliczbowych, nocnych, w dni wolne od pracy, rodzaju prowadzonego pociągu przewożonego towaru, przejechanych kilometrów itd. nie pozwala na ustalenie wysokości składników dodatkowych wynagrodzenia wnioskodawcy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wnioskodawca nie wykazał wysokości pobieranego świadczenia w sposób pewny, a tym samym możliwe jest przyjęcie jedynie tych danych, jakie przedstawione zostały w zaświadczeniu i wynagrodzeniu wystawionym przez (...) SA Centralę Biura Zarządu w W.. Wynagrodzenia wskazane w tym dokumencie nie dają zaś podstaw do odmiennego niż dotychczas wyliczenia emerytury wnioskodawcy.

Z wyrokiem tym nie zgodził się wnioskodawca wywodząc apelację, w której zarzucił: naruszenie prawa materialnego i procesowego, w szczególności:

- przez zastosowanie § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w/s postępowania o świadczenia emerytalno rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz. 40 ze zm.) w sytuacji gdy przepis ten może mieć zastosowanie tylko w postępowaniu przed organem rentowym, a nie w postępowaniu przed sądem powszechnym - to jest naruszenie art. 316 § 1 k.p.c. a konsekwencji także art. 328 § 2 k.p.c.;
- błędną ocenę stanu faktycznego i tym samym naruszenie art. 233 §1 k.p.c. w kwestii ustalenia, iż brak jest możliwości określenia wysokości otrzymywanych przez wnioskodawcę składników zmiennych wynagrodzenia w okresie od 1965 r. do 1979 r.;
- przez pominięcie w procesie dowodowym zeznań świadków i uznanie, iż dowód ten nie może mieć wpływu na określenie wysokości otrzymywanych przez wnioskodawcę składników zmiennych wynagrodzenia w okresie od 1965 r. do 1979 r., a zatem w uzasadnieniu wyroku sąd pierwszej instancji pominął rozważenie istotnych dowodów, które mogły prowadzić do odmiennych ustaleń tym samym dokonując naruszenia art. 233 § 2 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c.;
- pomimo wyartykułowanych dopiero w uzasadnieniu wyroku wątpliwości co do wysokości składników zmiennych zaniechanie wezwania organu rentowego do przedstawienia szczegółowych dokumentów dotyczących kwot od których były odprowadzane zaliczki ubezpieczeniowe tym samym naruszając art. 232 k.p.c.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia na poziomie 158,91%, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wbrew pogładowi apelującego Sąd Okręgowy, w zakresie zgłoszonego przez wnioskodawcę żądania, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, a na ich podstawie przeprowadził wszechstronną i kompleksową ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz wskazał właściwe przepisy będące podstawą rozstrzygnięcia.

Przedmiotem sporu w sprawie było ustalenie, czy organ rentowy w sposób prawidłowy wyliczył wysokość przyznanej R. S. emerytury, w szczególności zaś, czy zasadnie odmówiono wnioskodawcy uwzględnienia do wysokości świadczenia wynagrodzenia 2-krotnie wyższego niż wynikającego z przedłożonych przez niego zaświadczenia Rp-7.

Odnosząc się do żądań wnioskodawcy w pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2009, nr 153, poz. 1227 ze zm.) podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę. Natomiast w myśl ustępu 6 tego przepisu, na wniosek ubezpieczonego, podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

W sprawie wnioskodawca żądał przyjęcia do przeliczenia wysokości świadczenia wynagrodzenia z okresu 1966 – 1980, przy przyjęciu iż było ono 2-krotnie wyższe od wskazanego w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. Odnosząc się do kwestionowania prawidłowości wyliczenia świadczenia wnioskodawcy należy podkreślić, że wysokość zarobków, których pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem udowodniany może być wszelkimi środkami wynikającymi z przepisów Rozdziału 2 Działu III k.p.c. Nie obowiązują w nim zatem ograniczenia wynikające z § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w/s postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Ponadto w związku z tym, iż nie zachowała się dokumentacja płacowa, dopuszczalne jest wystawianie zaświadczeń o wysokości wynagrodzenia na podstawie innej wiarygodnej dokumentacji, np. znajdującej się w aktach osobowych pracownika. Jednakże w takich okolicznościach winno się brać pod uwagę tylko takie składniki wynagrodzenia, co do których nie ma najmniejszej wątpliwości, że zostały pracownikowi wypłacone i została odprowadzona składka na ubezpieczenie społeczne. W sprawie natomiast, z uwagi na brak dokumentacji płacowej nie było możliwości odtworzenia pełnego wynagrodzenia za sporny okres, możliwe było jedynie wydanie zaświadczenia za lata 1980 – 1985.

Słusznie przy tym ustalił Sąd Okręgowy, że w spornym zakresie organ rentowy w sposób prawidłowy oparł się na zebranych w sprawie materiale dowodowym, w szczególności w postaci zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu i wbrew pogładowi skarżącego nie było podstaw do odmówienia wiarygodności tym dowodom tym bardziej, że brak było podstaw do przyjęcia wynagrodzeń świadków za podstawę przeliczenia świadczenia wnioskodawcy zgodnie z jego wnioskiem. Zwłaszcza, że wnioskodawca domagał się by za podstawę wyliczenia jego emerytury przyjęć wynagrodzenia 2-krotnie wyższe od wymienionych w zaświadczeniu Rp-7. Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy wynagrodzenia świadków nie były 2-krotnie wyższe od jego wynagrodzeń.

Podkreślić w tym miejscu należy, że reguły dowodzenia w procesie cywilnym (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.) zobowiązują strony do wskazywania dowodów, z których wywodzą one skutki prawne. Zasada ta znajduje zastosowanie również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, których przedmiotem są odwołania ubezpieczonych od decyzji organów rentowych. Oznacza to, że w rozpoznawanej sprawie to wnioskodawca twierdząc, iż w spornym okresie otrzymywał inne, niż przyjęte przez ZUS wynagrodzenie winien był wykazać przekonujące dowody dotyczące nie tylko jego

odmiennej wysokości, ale także świadczących o tym, że od w/w kwot zostały odprowadzone składki na ubezpieczenia społeczne, czego jednak nie uczynił.

W pozostałym zakresie również nie można uznać zarzutów wnioskodawcy za zasadne, albowiem w każdym kwestionowanym przez R. S. przypadku Sąd Okręgowy dokonał właściwej i mieszczącej się w granicach wskazanych w art. 233 § 1 k.p.c. oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w konsekwencji czego wydał słuszne rozstrzygnięcie.

Niezależnie od powyższego przyjąć należy, że zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje na okoliczność, iż organ rentowy dokonał szczegółowego i właściwego wyliczenia świadczenia wnioskodawcy.

Z tych względów Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

R.S.